

“La nostra generació és la dels ‘cinccenturistes’”

José Soeiro (Porto, 1984) és el diputat més jove de Portugal. És llicenciat en sociologia, tot i que abans de ser escollit per la llista del Bloc d'Esquerres treballava de teleoperador. La seva denúncia implacable de les condicions de vida dels joves l'ha convertit en portaveu del que a Portugal s'anomena la generació 'cinccenturista'.

El Bloc d'Esquerres és un partit molt jove i votat per la gent jove. Això és un risc, tenint en compte que els joves voten cada vegada menys?

—Bé, això no és ben bé cert, tot i el mite. En realitat, l'índex de participació electoral dels joves no és gaire diferent del de la resta de la societat. La variació en termes de participació no és gaire significativa.

—Així, contradieu el president de la República, Aníbal Cavaco Silva, que en un recent discurs institucional va queixar-se de la desafecció dels joves cap a la política?

—Sí, però jo soc sociòleg i ell no. Amb aquest discurs el president va demostrar que potser sí que els joves no saben gaire d'història, però que ell no sap gens de política. La política no és només votar!

—Però a vosaltres sí que us voten. A les darreres eleccions va passar de dos diputats a vuit i hi ha enquestes que ja us posen per sobre el Partit Comunista. Què diferencia el Bloc del PCP que fa que mentre l'un pugi l'altre baixi?

—Bé, més que baixar diguem que està estancat. El PCP és un partit en molts aspectes molt endarrerit, que pensa moltes coses dins d'un paradigma que cada vegada és més inexistent. Controla molt els sindicats

i hi té lligams molt forts, cosa que per una banda li assegura una font de vots important, però per una altra fa que li costi sortir del discurs merament sindical. I aquest és un discurs que en molts aspectes —educació, salut— reflecteix tan sols una part del problema. En aquest país una tercera part de la classe treballadora es troba en condicions molt precàries, sense accés als drets laborals clàssics, com la baixa per malaltia o prestacions de desocupació, i òbviament aquest és un sector que cada vegada queda més lluny dels sindicats. Llavors el PCP té molta dificultat a donar veu a aquests sectors, que se senten més representats pel Bloc, i no és pas per casualitat.

—Voleu dir que el PCP és el partit dels sindicalistes i el Bloc el dels precaris?

—Nosaltres parlem molt de la precarietat laboral, però també podem parlar de la precarietat en més aspectes de la vida, com l'habitatge o l'educació. Cal veure-ho tot en conjunt, perquè la precarietat de la vida és conseqüència de la precarietat laboral. Nosaltres tractem de fer un discurs global dels problemes socials, no tan sols com a treballadors d'un sector o d'un altre, sinó per oferir una alternativa que inclogui tots els aspectes que comprenen

aquestes qüestions. Precisament ara ens trobem en una fase de formulació d'aquest programa. Perquè una cosa és criticar allò que no t'agrada de l'actual sistema educatiu i donar tres o quatre pinzellades del que tu voldries i l'altra és pensar un model educatiu totalment diferent.

—Però, tan greu és la precarietat a Portugal?

—Un exemple és allò que s'anomena els *falsos rebuts verds*. Quan a Portugal algú emet un *rebut verd*, en teoria és tractat com una empresa, sense contracte laboral, ni dret de subsidi de desocupació, baixa o vaga. En teoria, tampoc no ha de complir un horari ni resta subjecte a la jerarquia de l'empresa. Doncs bé, a Portugal hi ha un milió de persones que treballen mitjançant falsos rebuts verds, perquè en realitat són empleats que han d'obeir un horari i una jerarquia. És un frau de llei immens tolerat per l'estat, que de fet també utilitza el mateix mètode. Un milió de persones en un país de deu milions d'habitants! I a això hi hem d'afegir els treballadors temporals, els becaris, els intermitents de l'espectacle... La majoria dels nous llocs de treball que es creen són precaris. La nostra generació és la dels *cinccenturistes*.

—Com ho fa el Bloc per connectar amb tota aquesta gent?

—Estem molt implicats en aquesta qüestió. Moltes vegades els col·lectius de precaris que sorgeixen amb força a Portugal són impulsats per militants nostres. Respectem molt l'autonomia dels moviments socials i no hi tenim cap relació de control, sinó més aviat ens alimentem mútuament. Aquests moviments representen una part d'allò que és el Bloc, i, al revés, el Bloc els ha ajudat a donar-los visibilitat, portant la seva lluita al parlament, fent preguntes al president, ajudant a articular un discurs sobre la precarietat, o bé ficant-ho a l'agenda política. També hem proposat mesures concretes per a combatre-la, com la integració dels contractats externs a l'administració pública o la prohibició d'encadenar contractes pel mateix lloc de treball. Algunes fins i tot s'ha aprovat, com la limitació dels contractes parcials.

—Aleshores, el Bloc és el grup parlamentari dels precaris?

José Soeiro, fotografiat en un bar de l'estació de Santa Apolónia, a Lisboa.

—No, nosaltres no podem ser un simple grup parlamentari. El Bloc, com a organització, ha de ser un instrument de lluita dels precaris i dels altres moviments socials. I això ho hem de fer amb totes les dificultats que comporta, que són moltes: d'organització, de persones, de recels entre els moviments i el partit... Però crec que val la pena i que fem un camí molt important.

—**Fins ara, com a partit petit de l'oposició, us era tot més fàcil. Però si creixeu haureu d'assumir més responsabilitats. El Bloc pot entrar al govern?**

—No. No crec que hi hagi d'entrar.

—**No teniu por de perdre influència?**

—És clar que no! Es pot influir molt des de fora. Un dels exemples d'aquesta influència és precisament el nostre paper en les denúncies dels precaris, que han forçat el govern a enfrontar-se a aquesta situació que feia anys que existia i que mai fins

ara no n'havien fet cas. Quan ets dins el govern tens la il·lusió que influeixes i, en realitat, tens les mans lligades.

—**Però ni tan sols entraríeu al govern en canvi d'assegurar unes polítiques més socials?**

—Des d'un punt de vista parlamentari, fins i tot en un escenari en què el Partit Socialista no tingui majoria absoluta, ens hem de quedar fora del govern, perquè tenim diferències de fons amb ells. Són projectes contradictoris. El PS gestiona un model de globalització capitalista que nosaltres combatem, no aposta pels serveis públics ni per les garanties laborals i ni tan sols és socialdemòcrata. Avui dia la defensa les conquestes històriques de la socialdemocràcia —el dret a l'educació gratuïta, a la salut, jubilació, prestació de desocupació...— entra en contradicció amb les institucions que comanden el planeta i la defensa d'aquests aspectes ha quedat sols a mans de l'esquerra anticapitalista. Per

tant, des del punt de vista merament parlamentari, hem d'aprovar totes les mesures que siguin positives. Vam votar conjuntament amb els socialistes la despenalització del consum de drogues toves o l'entrada dels crims de violència domèstica al codi penal. Hi ha centenars de mesures que podem ajudar a aprovar, i ho farem, vinguin del PS o d'on sigui. Però el que no podem fer és entrar en una coalició amb el Partit Socialista, en què s'apliqui el programa del Partit Socialista i on nosaltres no tinguem autonomia per lluitar pel nostre. Sols cal mirar què ha passat a Itàlia amb Refundació Comunista: ha desaparegut del parlament! Això és una prova que quan entres en un govern sense tenir-hi una relació de força que et permeti d'aplicar el teu programa acabes fent el dels altres. I aquest paper, que no l'esperin de nosaltres.

*Joan Canela i Barrull
Lisboa*